



Vlaanderen  
is erfgoed



# OEBP 2025-2026 IOED Lage Kempen

Jaarrapportage 2025 over de uitvoering van het onroenderfgoedbeleidsplan

# Inhoud

VOORWOORD.....	5
<b>SD1: Het verleden leren kennen .....</b>	<b>6</b>
OD1.1: Inventarisatie: actualisatie, aanvulling en verfijning.....	6
<i>Evaluatie</i> .....	6
<b>SD1: Het verleden leren kennen .....</b>	<b>8</b>
OD1.2: Kennisverzameling, -verdieping en -deling.....	8
<i>Evaluatie</i> .....	8
<b>SD2: In het heden beleven .....</b>	<b>13</b>
OD2.1: Sensibilisering.....	13
<b>SD2: In het heden beleven .....</b>	<b>15</b>
OD2.2: Versterking communicatie .....	15
<b>SD2: In het heden beleven .....</b>	<b>18</b>
OD2.3: Verhoging van de beleefbaarheid van onroerend erfgoed.....	18
<i>Evaluatie</i> .....	19
<b>SD2: In het heden beleven .....</b>	<b>23</b>
OD2.4: Participatieacties.....	23
<b>SD2: In het heden beleven .....</b>	<b>26</b>
OD2.5: Verbreding draagvlak via erfgoedambassadeurs en vrijwilligers.....	26

<b>SD2: In het heden beleven</b> .....	28
OD2.6: Blijven uitbouwen van consultatienetwerk .....	28
<b>SD3: Voor de toekomst bewaren</b> .....	30
OD3.1: Herstel, restauratie en duurzaam beheer van onroerend erfgoed.....	30
<b>SD3: Voor de toekomst bewaren</b> .....	33
OD3.2: Herbestemming van onroerend erfgoed .....	33
<i>Evaluatie</i> .....	33
<b>SD3: Voor de toekomst bewaren</b> .....	34
OD3.3: Afstemming en integratie van onroerend erfgoed binnen andere beleidsdomeinen .....	34
<i>Evaluatie</i> .....	35
<b>SD4: De IOED draagt bij aan de duurzame ontwikkeling van onroerend erfgoed en brengt de noden van de lokale besturen in kaart</b> .....	37
OD4.1: Loketfunctie .....	37
<b>SD4: De IOED draagt bij aan de duurzame ontwikkeling van onroerend erfgoed en brengt de noden van de lokale besturen in kaart</b> .....	39
OD4.2: Adviseren en stimuleren gemeentelijk en Vlaams onroerend erfgoedbeleid .....	39
<i>Evaluatie</i> .....	39
<b>SD4: De IOED draagt bij aan de duurzame ontwikkeling van onroerend erfgoed en brengt de noden van de lokale besturen in kaart</b> .....	40
OD4.3: Overleg, advies en afstemming met erfgoedactoren .....	40
<i>Evaluatie</i> .....	40
<b>SD4: De IOED draagt bij aan de duurzame ontwikkeling van onroerend erfgoed en brengt de noden van de lokale besturen in kaart</b> .....	42

OD4.4: Integrale onroerend erfgoedwerking verankeren in regionaal beleid.....	42
<i>Evaluatie</i> .....	42
<b>SD4: De IOED draagt bij aan de duurzame ontwikkeling van onroerend erfgoed en brengt de noden van de lokale besturen in kaart .....</b>	<b>44</b>
OD4.5: Onderhouden van kennis en regelgeving van onroerend erfgoed .....	44
<i>Evaluatie</i> .....	44
<b>SD4: De IOED draagt bij aan de duurzame ontwikkeling van onroerend erfgoed en brengt de noden van de lokale besturen in kaart .....</b>	<b>46</b>
OD4.6: Adviseren aangesloten besturen die erkend willen worden als onroerend erfgoedgemeente .....	46
<i>Evaluatie</i> .....	46
<b>SD4: De IOED draagt bij aan de duurzame ontwikkeling van onroerend erfgoed en brengt de noden van de lokale besturen in kaart .....</b>	<b>47</b>
OD4.7: De IOED raadpleegt actief haar klankbordgroep en neemt deze input mee in haar werking .....	47
<i>Evaluatie</i> .....	47
DETAILBESCHRIJVING .....	48

# VOORWOORD

Op de website van de IOED is het [publieksverslag van 2025](#) te bekijken.

## SD1: Het verleden leren kennen

### OD1.1: Inventarisatie: actualisatie, aanvulling en verfijning

Actie	Aard	Timing	Effect(en)	OEG
1.1.1 Inventarisatie kapellen	Generiek	Ad hoc	Draagvlakverbreding Voorbeeldfunctie Inventarisatie	<input type="checkbox"/>
1.1.2 Aansluiting MoWa	Generiek	Ad hoc	Voorbeeldfunctie Integraal Gezamenlijk	<input type="checkbox"/>
1.1.3 Inventarisatie landschappelijk erfgoed	Generiek	Ad hoc	Draagvlakverbreding Voorbeeldfunctie Inventarisatie	<input type="checkbox"/>

#### *Evaluatie*

##### 1.1.1 Inventarisatie kapellen

Het waarderingskader (toolbox) dat IOED Lage Kempen uitwerkte om kapellen in vier categorieën in te delen voor behoud, beheer en ontsluiting wordt toegepast bij adviesvragen rond dit klein historisch erfgoed. Verder was de IOED ook een partner in het PARCUM-project 'Kapelletjes in Vlaanderen', waarbij een referentiewebsite is gemaakt die alle informatie over kapellen bundelt en waar ook plaatselijke kapellen kunnen worden ingevoerd. Aan de hand van een inspiratiegids steunen we zo lokale organisaties, verenigingen en personen bij het verderzetten van tradities of het opnieuw lanceren ervan. Zo creëren we een blijvend draagvlak voor de kapelletjes in onze gemeenten en in Vlaanderen. In 2025 is op basis van de inventarisaties uit 2020 gewerkt aan het onderhoud van kapellen in Lummen, Leopoldsburg en Beringen.

#### Effecten behaald:

- Draagvlakverbreding: Diverse partners en vrijwilligers zijn betrokken zodat de werking van het platform en de toolbox verspreid is.
- Voorbeeldfunctie: Door mee in te zetten op het zorg dragen voor kapellen o.m. door mee te werken aan dit project maar ook door tal van andere projecten waaraan de IOED heeft deelgenomen, advies heeft gegeven of getrokken heeft.

- Inventarisatie: Gemeenten kunnen via de Kapelletjes in Vlaanderen ondersteund worden in hun inventarisatieacties.

#### 1.1.2 Gemeenten stimuleren om collectief aan te sluiten bij Monumentenwacht

De IOED blijft gemeenten stimuleren om collectief aan te aansluiting bij Monumentenwacht. Zes gemeenten zijn inmiddels collectief aangesloten (Beringen, Bocholt, Hamont-Achel, Heusden-Zolder, Leopoldsburg, Lummen). Bij drie gemeenten is de procedure lopende (Halen, Houthalen-Helchteren, Tessenderlo-Ham). Eén gemeente is nog niet collectief aangesloten (Zonhoven).

Effecten behaald:

- Voorbeeldfunctie. Gemeenten hebben een voorbeeldfunctie naar hun inwoners. Door de gemeentelijke eigendommen collectief aan te sluiten bij Monumentenwacht geven zij het goede voorbeeld om het erfgoed te beschermen.
- Integraal. De collectieve aansluiting maakt deel uit van een visie op de zorg voor het geheel van archeologisch erfgoed, de monumenten, de cultuurhistorische landschappen én de stads- en dorpsgezichten.

#### 1.1.3 Inventarisatie landschappelijk erfgoed

In 2025 is geen inventarisatie van landschappelijk erfgoed uitgevoerd in het werkingsgebied. In enkele gemeenten zijn boominventarisaties uitgevoerd maar erfgoedwaarden zijn hierin niet meegenomen. Er bleek geen draagvlak bij gemeenten voor inventarisatie.

Effecten behaald: -

## SD1: Het verleden leren kennen

### OD1.2: Kennisverzameling, -verdieping en -deling

Actie	Aard	Timing	Effect(en)	OEG
1.2.1 Verzamelen van publicaties en studies rond OE-thema's binnen het werkingsgebied	Generiek	Ad hoc	Expertise Kenniscentrum Kies een item.	<input type="checkbox"/>
1.2.2 De IOED als stageplek	Generiek	Ad hoc	Draagvlakverbreding Kies een item. Kies een item.	<input type="checkbox"/>
1.2.3 Organiseren van workshops, studiedagen en gegidste rondleidingen	Generiek	Ad hoc	Expertise Kenniscentrum Draagvlakverbreding	<input type="checkbox"/>
1.2.4 Organiseren van netwerkmoment Limburg	Specifiek	Najaar 2025	Netwerk Kenniscentrum Draagvlakverbreding	<input type="checkbox"/>
1.2.5 Archeologiedagen en Open Monumentendag	Specifiek	Voor- en najaar 2025	Netwerk Kenniscentrum Draagvlakverbreding	<input type="checkbox"/>
1.2.6 Actief communiceren over lopende projecten en werking IOED	Generiek	Doorlopend	Netwerk Kenniscentrum Draagvlakverbreding	<input type="checkbox"/>
1.2.7 Organiseren van inspiratiedag IOED	Specifiek	Najaar 2025	Netwerk Kenniscentrum Expertise	

#### *Evaluatie*

1.2.1 Verzamelen van publicaties en studies rond OE-thema's binnen het werkingsgebied

In het kader van infovragen, adviezen, het schrijven van projectdossiers of het ontsluiten van sites zijn steeds de nodige informatie ingewonnen en/of lokale experts bevroegd.

Effecten behaald:

- Expertise.
- Kenniscentrum.

#### 1.2.2 De IOED als stageplek

De IOED heeft zich voor het academisch jaar 2024-2025 aangemeld als stageplek bij KU Leuven, UAntwerpen, UGent en Hogeschool PXL. Een bachelorstudent Groenmanagement van de Hogeschool PXL heeft in 2024-2025 meegewerkt aan het project van de vergroening van het kerkhof van Laak. De student heeft een scriptie geschreven over het vergroenen van begraafplaatsen in de Kempen en een brochure gemaakt voor beheerders zoals gemeenten en kerkfabrieken.

Effecten behaald:

- Draagvlakverbreding. Opleidingen en studenten zijn op de hoogte gebracht van de IOED en de werking.

#### 1.2.3 Organiseren van workshops, studiedagen en gegidste rondleidingen

Georganiseerd in 2025:

- Infoavond voor kerkfabrieken i.s.m. Platform Toekomst Parochiekerken, PARCUM en het bisdom Hasselt over de te actualiseren plannen.
- Excursie voor scholen in de gemeente Houthalen-Helchteren naar Molenheide met gegidste rondleiding door een archeoloog over het archeologisch onderzoek.
- Workshop ErfgoedApp voor lokale besturen en verenigingen.
- Erfgoeddag lancering themaroute ErfgoedApp Erfgoed in de Wijers in Zonhoven.
- Opensleuvendag Tessenderlo-Ham Kolmenveld met gegidste rondleiding door archeologen.
- Excursie met heemkundige kringen naar archeologisch onderzoek in Venlo (NL) naar ijzertijdgrafheuvels.
- Beleidsplanningsdagen ter voorbereiding op uitwerken nieuw beleidsplan IOED Lage Kempen met het erfgoedveld, lokale besturen en bestuurders.

- Open Monumentendag intergemeentelijk evenement Torenhoog.
- Jaarlijkse Inspiratiedag IOED, thema funerair erfgoed, voor lokale besturen met lezingen en excursie.
- Excursie met gegidste rondleiding i.k.v. project Park onder de Pannen naar werkende baksteenoven.
- Limburgs Erfgoedmoment (LEM) voor vrijwilligers in erfgoedsector met lezingen, workshops en excursies.
- Workshop Heggen Leggen. Tweejaarlijkse workshop georganiseerd voor mensen om het ambacht van heggen leggen te leren.

Effecten behaald:

- Expertise. Expertise samenbrengen en delen van en met verschillende partners om het erfgoed te behouden d.m.v. workshops en demo's.
- Kenniscentrum. De IOED verspreidt haar kennis op verschillende manieren.
- Draagvlakverbreding. Door het betrekken van verschillende partners en het bereiken van een breed publiek door breed inzetten op communicatie.

#### 1.2.4 Organiseren van netwerkmoment Limburg

Het jaarlijks netwerkmoment met de partners (Provinciaal Centrum voor Cultureel Erfgoed, Limburgse IOED's en erfgoedcellen) is in 2025 na een tussenjaar weer georganiseerd waarbij de IOED Lage Kempen het voortouw nam.

Effecten behaald:

- Netwerk. Het consultatienetwerk van de IOED is uitgebreid en versterkt met het evenement.
- Kenniscentrum. De IOED verspreidt haar kennis door middel van lezingen, workshops en excursies tijdens het LEM.
- Draagvlakverbreding. Door het betrekken van verschillende partners en het bereiken van een (provincie-) breed publiek.

#### 1.2.5 Archeologiedagen en Open Monumentendag (zie detailbeschrijving in bijlage)

De IOED in 2025 de ambitie neergelegd om meer intergemeentelijk te werken rondom de Archeologiedagen en Open Monumentendag. Voor Open Monumentendag is een intergemeentelijk evenement georganiseerd. Voor de Archeologiedagen ondersteunt de IOED-initiatieven in het werkingsgebied.

Archeologiedagen:

Bocholt. Rondleiding urnenveld Dorperheide door erfgoedambassadeurs. Het 5de leerjaar van de lagere school De Vlieger heeft een tentoonstelling georganiseerd. De leerlingen hebben samen met de lokale heemkring urnen gekleid en gebakken. De urnen zijn geplaatst op het urnenveld. Geïnteresseerden konden in het weekend van de Archeologiedagen de site bezoeken en de urnen bekijken.

Lummen. Archeologische vitrine in de bib omkaderd met een activiteitenprogramma. De expositie is gewisseld en werd omkaderd met diverse activiteiten voor kinderen en gezinnen.

Open Monumentendag:

Tijdens Open Monumentendag is met de aangesloten gemeenten een overkoepelend evenement met communicatie uitgezet. I.s.m. lokaal bestuur, kerkfabrieken en heemkundige kringen zijn de kerktorens geopend. Er werd een challenge georganiseerd getiteld Torenhoog waarbij bezoekers stempels konden verdienen bij het beklimmen van de torens. De bezoekers met de meeste stempels konden een prijs winnen. Bezoekersaantallen zijn door de actie in iedere gemeente minstens verdubbeld en men bezocht meerdere locaties/gemeenten.

Effecten behaald:

- Netwerk. Dankzij de deelname aan de Archeologiedagen en Open Monumentendag werd het netwerk van scholen en verenigingen om mee samen te werken werd bestendig en uitgebreid.
- Kenniscentrum. We deelden kennis over erfgoed met de deelnemers aan beide evenementen.
- Draagvlakverbreding. Het draagvlak voor onroerend erfgoed is vergroot door mensen hun lokale erfgoed te laten beleven.

#### 1.2.6 Actief communiceren over lopende projecten en werking IOED

Het communicatieplan opgesteld in 2024 is gestart in 2025. De IOED communiceert actiever over haar projecten en werking. Ieder kwartaal verschijnt een nieuwsbrief in de mail van ons netwerk met daarin onze agenda, projecten en nieuws zoals wijzigingen in wetgeving. De jaarrapportage verschijnt in een publieksversie met veel beeldmateriaal die wordt verspreid. Bij projecten en acties worden afspraken gemaakt met partners over gezamenlijke communicatie waarin bijvoorbeeld kanalen zoals het gemeentelijk infoblad of landelijke en regionale media worden betrokken. Social mediakanalen zullen pas in de volgende erkenningsperiode worden ingezet. Tot dan gebruiken we de kanalen van onze partners die meer bereik hebben.

Effecten behaald:

- Netwerk. Door over onze projecten en acties te communiceren breiden we ons netwerk uit. Ook partners die we in onze acties betrekken communiceren bij hun achterban/consultatienetwerk over onze samenwerking, waardoor het netwerk ook op die manier wordt verbreed.
- Kenniscentrum. Door actieve communicatie delen we onze kennis over onze werking.
- Draagvlakverbreding. We bereikten via onze eigen communicatie, maar ook door communicatie van partners waarmee we samenwerken tal van mensen uit verschillende doelgroepen zoals scholen en natuurliefhebbers.

#### 1.2.7 Organiseren van inspiratiedag IOED

Jaarlijks organiseert de IOED een Inspiratiedag voor lokale besturen. In 2025 was het thema funerair erfgoed. Collega's uit gemeenten in heel Vlaanderen (o.a. Leuven, Genk, Diepenbeek) lichtten hun initiatieven toe. Ongeveer 100 bezoekers hebben deelgenomen aan de lezingen en excursie.

Effecten behaald:

- Kenniscentrum. We deelden kennis over erfgoed met de deelnemers aan beide evenementen.
- Expertise. Expertise samenbrengen en delen van en met verschillende partners t.b.v. behoud en beheer van onroerend erfgoed.

## SD2: In het heden beleven

### OD2.1: Sensibilisering

Actie	Aard	Timing	Effect(en)			OEG
2.1.1 Organiseren van workshops, studiedagen en gegidste rondleidingen	Generiek	Ad hoc	OE-actoren	OE-verenigingen	Kies een item.	<input type="checkbox"/>
2.1.2 Communicatie WOII-project	Specifiek	2025	Voorbeeldfunctie	Gezamenlijk	Kies een item.	<input type="checkbox"/>
2.1.3 Organiseren jaarlijks netwerkmoment Limburg	Specifiek	Najaar 2025	Netwerk	Kenniscentrum	Draagvlakverbreding	<input type="checkbox"/>
2.1.4 Organiseren van inspiratiedag IOED	Specifiek	Najaar 2025	Netwerk	Kenniscentrum	Expertise	<input type="checkbox"/>

#### *Evaluatie*

2.1.1 Organiseren van workshops, studiedagen en gegidste rondleidingen:

Effecten behaald:

- OE actoren. Betrekken van heemkringen, erfgoedambassadeurs, experts en de lokale scholen om zich in te zetten voor duurzaam behoud en beheer van onroerend erfgoed.
- OE verenigingen. De IOED ondersteunt de erfgoedambassadeurs en de lokale scholen die zich willen inzetten voor het onroerend erfgoed in het kader van projecten en/of tijdens evenementen.

2.1.2 Communicatie WOII project (zie detailbeschrijving in bijlage)

Het project behelst de ontsluiting van minimaal één relict uit de Tweede Wereldoorlog per gemeenten in het werkingsgebied. De ontsluiting gebeurt in een overkoepelend project met een gemeenschappelijke huisstijl. Drie gemeenten werken samen met de IOED Lage Kempen aan de huisstijl.

Met de gemeenten is in een gemeenschappelijke sessie het behoud en beheer uitgewerkt en de richtlijnen rond de ontsluiting. Dit vertaalt zich bijvoorbeeld in het aansluiten van erfgoedobjecten bij Monumentenwacht en het vrijmaken van begroeiing van de loopgraven in Lummen met in situ behoud van het archeologisch bodemarchief.

Effecten behaald:

- Voorbeeldfunctie. De gemeenten die deelnemen aan het WOII-project nemen een voorbeeldfunctie op om WOII-erfgoed sites te herwaarderen en open te stellen voor het publiek. Zo dragen zij zorg voor het lokale erfgoed en geven deze visie door aan hun inwoners.
- Gezamenlijk. Dankzij een gezamenlijk project en eenzelfde visie is ervoor gezorgd voor het actieve behoud van WOII-sites en de ontsluiting en herbestemming hiervan.

2.1.3 Organiseren jaarlijks netwerkmoment.

Zie 1.2.4.

2.1.4 Organiseren van Inspiratiedag IOED

Zie 1.2.7.

## SD2: In het heden beleven

### OD2.2: Versterking communicatie

Actie	Aard	Timing	Effect(en)	OEG
2.2.1 Actief communiceren over IOED-projecten en werking zowel lokaal als bovenlokaal	Generiek	Doorlopend	Kenniscentrum Kies een item. Kies een item.	<input type="checkbox"/>
2.2.2 Werkgroepoverleg per project	Generiek	Doorlopend	Gezamenlijk Geïntegreerd OE-verenigingen	<input type="checkbox"/>
2.2.3 Nieuwsbrief	Generiek	4-maandelijks	Kenniscentrum Netwerk Kies een item.	

#### Evaluatie

2.1.1 Actief communiceren over IOED-projecten en werking zowel lokaal als bovenlokaal

Effect behaald:

- Kenniscentrum. Zie 1.2.6.

2.2.2 Werkgroepoverleg per project

Voor ieder project dat in 2025 is geïnitieerd is een werkgroep opgericht. De werkgroep hebben betrokkenen samengebracht en er is geprobeerd om draagvlak te creëren, zowel tijdens als na afloop van de initiatieven.

In 2025 betreft het de onderstaande projecten:

- Gemeente Beringen, restauratie kapel Klitsberg.
- Gemeente Halen, belevingsroute Panovensite
- Gemeente Heusden-Zolder, restauratie Lourdesgrot Schomstraat.
- Gemeente Houthalen-Helchteren, restauratie en vergroening kerkhof Laak.
- Gemeente Leopoldsburg, restauratie Antoniuskapel.
- Gemeente Lummen, archeologische expositie bib.
- Gemeente Tessenderlo-Ham, restauratie schans Gerhees.
- WOII-project (intergemeentelijk)
  - Gemeente Zonhoven, WOII tankgat.
- Heggen leggen (intergemeentelijk)
- Erfgoed in de Wijers (intergemeentelijk)

Door intergemeentelijke projecten op te starten zoals het WOII-project zorgt de IOED Lage Kempen voor een gezamenlijke visie op erfgoed en een gezamenlijk plan van aanpak. Zo is gewerkt aan het behoud van het onroerend erfgoed in het werkingsgebied en daarbuiten. Bij de werkgroepen zijn ook beleidsvelden buiten onroerend erfgoed betrokken: cultureel erfgoed (verhalen rond WOII, techniek van heggen leggen, verhalen rond erfgoed in de Wijers, ...), natuur: veel van de sites liggen in natuurgebied en hierbij zijn de juiste instanties betrokken om mee samen te werken. Ook de erfgoedverenigingen, zoals de heemkringen die we als lokale experts beschouwen zijn belangrijke partners geweest.

Effecten behaald:

- Gezamenlijk. Diverse projecten rond actief behoud zijn met meerdere gemeenten aangepakt.
- Geïntegreerd. Diverse projecten zijn afgestemd op andere beleidsdomeinen die raakvlakken hebben met onroerenderfgoedzorg.
- OE verenigingen. In de projecten wordt samengewerkt met de onroerenderfgoedgemeenschappen.

### 2.2.3 Nieuwsbrief

Ieder kwartaal verschijnt een nieuwsbrief in de mail van ons netwerk met daarin onze agenda, projecten en nieuws zoals wijzigingen in wetgeving.

Effecten behaald:

- Kenniscentrum. Via de nieuwsbrief verspreidt de IOED kennis.
- Netwerk. De nieuwsbrief versterkt het netwerk van de IOED door de erfgoedsector regelmatige updates te geven over de werking.

## SD2: In het heden beleven

### OD2.3: Verhoging van de beleefbaarheid van onroerend erfgoed

Actie	Aard	Timing	Effect(en)			OEG
2.3.1 Opwaardering en ontsluiting kapel Klitsberg (Beringen)	Specifiek	Eerste helft 2025	Integraal	OE-verenigingen	Kies een item.	<input type="checkbox"/>
2.3.2 Restauratie Antoniuskapel (Leopoldsburg)	Specifiek	Eerste helft 2025	Integraal	Draagvlakverbreding	Participatie	<input type="checkbox"/>
2.3.3 Lourdesgrot Schom (Heusden-Zolder)	Specifiek	Eerste helft 2025	Geïntegreerd	Participatie	Kies een item.	<input type="checkbox"/>
2.3.4 Opwaardering kerkhof Laak (Houthalen-Helchteren)	Specifiek	2025-2026	Geïntegreerd	Participatie	Draagvlakverbreding	<input type="checkbox"/>
2.3.5 Opwaardering sites WOII-project	Specifiek	2025-2027	Geïntegreerd	Interdisciplinair	OE-verenigingen	<input type="checkbox"/>
2.3.6 Opwaardering Panoven Park onder de Pannen (Halen)	Specifiek	2025-2027	Geïntegreerd	Integraal	Participatie	<input type="checkbox"/>
2.3.7 Restauratie molens Tessenderlo-Ham	Specifiek	2025-2030	Geïntegreerd	Integraal	Participatie	<input type="checkbox"/>
2.3.8 Natuurinrichtingsproject schans Gerhees (Tessenderlo-Ham)	Specifiek	2025-2027	Geïntegreerd	Integraal	Participatie	

## *Evaluatie*

### 2.3.1 Opwaardering en ontsluiting kapel Klitsberg, Beringen (zie detailbeschrijving in bijlage)

De restauratie van de kapel door de eigenaar is begeleid door de IOED. Subsidieaanvraag, planning, aanbesteding en eindverantwoording zijn samen correct afgehandeld.

Effecten behaald:

- Geïntegreerd. Het project is een samenspel tussen onroerend, roeren en immaterieel erfgoed. De kapel, het heiligenbeeld en de vroegere processie zijn onderdeel van het project.
- OE verenigingen: IOED werkt samen met eigenaar en de heemkundige kring van Paal bij de restauratie en ontsluiting.

### 2.3.2 Restauratie Antoniuskapel, Leopoldsburg (zie detailbeschrijving in bijlage)

Na een participatietraject met omwonenden, de parochie en de school is het restauratieproject vormgegeven en gestart. De IOED heeft het project volledig gecoördineerd. Tijdens de opening is de kapel opnieuw ingewijd. De school heeft onder begeleiding van de IOED en Ferm de versiering gemaakt. Leerlingen onderhouden en versieren jaarlijks de kapel in aanloop naar de meimaand.

Effecten behaald:

- Geïntegreerd. Het project is een samenspel tussen onroerend, roeren en immaterieel erfgoed. De kapel, de twee heiligenbeelden en tradities rondom de kapel zijn onderdeel van het project.
- Participatie. De parochie, middenschool Sint-Michiel, arbeidscentrum De Oogst en Ferm zijn samen met de gemeente en de IOED betrokken bij het project. De betrokkenen hebben op de twee participatiemoment inspraak gehad op de werken, het ontwerp van de omgeving en de ontsluiting van de historie van de kapel.

### 2.3.3 Ontsluiting en opwaardering Lourdesgrot Schomstraat, Heusden-Zolder (zie detailbeschrijving in bijlage)

De Chiro wilde de grot laten slopen vanwege instortingsgevaar. De IOED heeft een inspectie laten uitvoeren, grot bleek stabiel. Samen met de Chiro is de grot onderhouden. Aan de voorzijde is een perk en afsluiting geplaatst zodat kinderen niet meer op de grot klimmen. De grot werd geopend op Paasmaandag. Chiro onderhoudt de grot en beheert de omgeving.

Effecten behaald:

- Participatie. De betrokken verenigingen hebben meegewerkt aan de vormgeving van het project en o.a. het ontwerp van de omgeving van de grot bepaald. Tijdens de buitendag hebben de verenigingen gewerkt aan het onderhoud van de grot en zij zullen in de toekomst zorg blijven dragen voor het erfgoed.
- Draagvlakverbreding. Door de verenigingen die het terrein rondom de grot gebruiken werd geadviseerd voor sloop van de Lourdesgrot i.v.m. het risico op instorting en het gevaar voor de kinderen. In het project is ingezet op draagvlak voor het erfgoed door de verenigingen te betrekken bij het zoeken naar een oplossing voor de onveilige situatie en hen de zorg te laten dragen voor het behoud.

#### 2.3.4 Opwaardering kerkhof Laak, Houthalen-Helchteren (zie detailbeschrijving in bijlage)

Het project is nog niet volledig afgerond. De graven zijn gerestaureerd en het kerkhof onthard en vergroend. De kerkhofmuur bleek instabiel en wordt in 2026 hersteld waarna de opening zal plaatsvinden.

Effecten behaald:

- Geïntegreerd. Bij de vergroening en restauratie van het kerkhof van Laak is naast onroerend erfgoed aan het landschap en de biodiversiteit gewerkt. Er wordt een monitoring uitgezet waarbij wordt gekeken naar succesvolle aanplant voor de typische bodem van een kerkhof in de Kempen.
- Participatie. Voor de opwaardering van het kerkhof van Laak werkt de IOED samen met tal van partners (kerkfabriek, gemeentebestuur, heemkundige kring, RLLK, omwonenden, CC Casino, ...). Voor dit project is een participatiemoment georganiseerd om mee de visie rond de opwaardering van het kerkhof vorm te geven. Participanten hebben een rondleiding gekregen en konden meedenken over de invulling. Deze informatie is meegenomen in het nieuwe ontwerp voor het kerkhof.

#### 2.3.5 Opwaardering WOII-sites, Zonhoven (zie detailbeschrijving in bijlage)

De ontsluiting van de WOII-tankgaten in Zonhoven is gestart en zal begin 2026 klaar zijn. De IOED zal nieuwe projecten moeten proberen te initiëren bij gemeenten. Voor het overkoepelende Oosthoek-concept is samen met gemeente Leopoldsburg een huisstijl ontwikkeld.

Effecten behaald:

- Geïntegreerd. In de voorbereidende en uitvoerende fase is samengewerkt met verschillende partners per gemeente (heemkring, gemeentebestuur, RLLK, ... en andere partijen per gemeente en per site verschillend).
- Interdisciplinair. Het project behandelt zowel landschappelijk als archeologisch en bouwkundig erfgoed. Daarnaast zijn ook de verhalen geïntegreerd die leven (cultureel erfgoed) en is rekening gehouden met de omgeving in nauw overleg met de partners (ANB, Natuurpunt, RLLK).
- OE-verenigingen. Per site zijn de erfgoedverenigingen betrokken binnen de gemeente (heemkundige kringen, erfgoedcel, ...).

#### 2.3.6 Belevingsroute Panovensite, Halen (zie detailbeschrijving in bijlage)

De belevingsroute wordt gerealiseerd in 2026. De eerste verkennende gesprekken zijn gevoerd met oud-werknemers en nabestaanden over de historie van de site en de sociale geschiedenis van de panoven.

Effecten behaald:

- Participatie. Samen met gemeente, dorpsraad, Chiro, imkervereniging, petanqueclub, visvereniging en de heemkundige kring wordt gewerkt aan de opwaardering van het park. Er worden diverse participatieve sessies georganiseerd waarin samen met de betrokkenen het ontwerp van het omliggende park wordt gemaakt. Voor de erfgoedroute is een werkgroep opgericht waarin de mensen met kennis van het verleden van de panoven samen de inhoud van de route uitwerken.
- Integraal. In het project wordt naast het onroerend erfgoed gewerkt aan immaterieel erfgoed waarin de verhalen van de fabrieksarbeiders worden geïntegreerd in de erfgoedroute. Daarnaast wordt ingezet op de verbetering van de biodiversiteit in het park rondom de panoven.

#### 2.3.7 Restauratie molens Tessenderlo-Ham

De gemeente bereidt de restauratie van de Oude Molen voor en de IOED adviseert bij het vooronderzoek en de uitvoering. De restauratie van de Schaliën molen gebeurt door de eigenaar waarbij de IOED adviseert.

Effecten behaald:

- Geïntegreerd. In de restauratiedossiers draait het om onroerend erfgoedzorg maar ook om behoud van het immaterieel erfgoed zoals het molenaarschap.
- Integraal. De restauratiedossiers omvatten ook het stads- en dorpsgezicht.
- Participatie. In de projecten wordt samengewerkt met diverse partners waaronder Vlaamse Molens vzw. Bij de werken zal worden samengewerkt met jongeren en omwonenden.

#### 2.3.8 Natuurinrichtingsproject schans Gerhees (zie detailbeschrijving in bijlage)

In 2025 heeft de IOED de gemeente voorzien van advies bij de voorbereidingen van het project. Er is gewerkt aan het beheersplan, de archeologienota is voorbereid, een stage is uitgeschreven.

Effecten behaald:

- Geïntegreerd. Het project is een combinatie van een natuurinrichtingsproject en restauratie van onroerend erfgoed.
- Integraal. Het monument, de archeologie en het landschap spelen een rol in het project.
- Participatie. In het project wordt samengewerkt met omwonenden, verenigingen en bezoekers.

## SD2: In het heden beleven

### OD2.4: Participatieacties

Actie	Aard	Timing	Effect(en)			OEG
2.4.1 Verdere uitrol werkgroep Erfgoed in de Wijers	Specifiek	Doorlopend	Participatie	Netwerk	Kies een item.	<input type="checkbox"/>
2.4.2 Restauratie Antoniuskapel (Leopoldsburg)	Generiek	Eerste helft 2025	Participatie	Draagvlakverbreding	Integraal	<input type="checkbox"/>
2.4.3 Lourdesgrot Schom (Heusden-Zolder)	Specifiek	Eerste helft 2025	Geïntegreerd	Participatie	Kies een item.	<input type="checkbox"/>
2.4.4 Kerkhof Laak (Houthalen-Helchteren)	Specifiek	2025-2026	Participatie	Draagvlakverbreding	Geïntegreerd	<input type="checkbox"/>
2.4.5 Opwaardering Panoven Park onder de Pannen (Halen)	Specifiek	2025-2027	Geïntegreerd	Integraal	Participatie	<input type="checkbox"/>
2.4.6 Kapel Kwalaak (Houthalen-Helchteren)	Specifiek	Eerste helft 2025	Participatie	Draagvlakverbreding	OE- verenigingen	<input type="checkbox"/>
2.4.7 Natuurinrichtingsproject schans Gerhees (Tessenderlo-Ham)	Specifiek	2025-2027	Geïntegreerd	Integraal	Participatie	<input type="checkbox"/>
2.4.8 Acties rond urnenveld Dorperheide (Bocholt)	Specifiek	Doorlopend	Draagvlakverbreding	Participatie	Kies een item.	<input type="checkbox"/>

2.4.9 Demonstraties Heggen Leggen	Specifiek	Eerste helft 2025	Draagvlakverbreding	Participatie	Kies een item.	
-----------------------------------	-----------	-------------------	---------------------	--------------	----------------	--

### *Evaluatie*

#### 2.4.1 Verdere uitrol werkgroep Erfgoed in de Wijers

In 2025 is de eerste fase van de ontsluiting van het erfgoed in de Wijers afgerond. De erfgoedlocaties zijn opgenomen in de ErfgoedApp met op iedere locatie een klein infobord. In 2026 zal het overleg verder gaan over de doorstart van het project waarin meer locaties worden ontsloten nadat het beleidsplan en het Unesco-dossier voor de streek zijn afgerond.

Effecten behaald:

- Participatie. In de opstart van het project is een werkgroep samengesteld waarin ambtenaren van zes gemeenten, heemkundige kringen, gidsen, en erfgoedexperten vanuit de provincie zitten. Samen hebben zij het project uitgewerkt.
- Netwerk. Het intergemeentelijk project brengt gemeenten samen van binnen en buiten het werkingsgebied van de IOED. Hierdoor zijn ideeën en kennis uitgewisseld tussen de verschillende gemeenten, IOED's en Regionale Landschappen. Best practices zijn gedeeld en het consultatienetwerk is verder uitgebreid rond de zorg voor erfgoed in de Wijers.

#### 2.4.2 Restauratie Antoniuskapel, Leopoldsburg

Effecten behaald:

- Participatie. De parochie, middenschool Sint-Michiel, arbeidscentrum De Oogst en Ferm zijn samen met de gemeente en de IOED betrokken bij het project. De betrokkenen hebben op de twee participatiemoment inspraak gehad op de werken, het ontwerp van de omgeving en de ontsluiting van de historie van de kapel.
- Draagvlakverbreding. De kapel is geadopteerd door het 4<sup>e</sup> leerjaar van de school. Jaarlijks onderhouden de leerlingen de kapel en omgeving en zorgen voor de versiering in de meimaand. Ook de parochie en de buurt worden betrokken bij de jaarlijkse opening en viering van de kapel in de meimaand. Hierdoor is draagvlak gecreëerd voor het behoud van de kapel.
- Integraal. De zorg is gericht op de kapel en omgeving.

#### 2.4.3 Opwaardering en ontsluiting Lourdesgrot Schomstraat, Leopoldsburg

Effecten behaald:

- Geïntegreerd. Naast de restauratie zet het project in op educatie en samenwerking met de jeugdverenigingen.
- Participatie. De betrokken verenigingen hebben meegewerkt aan de vormgeving van het project en o.a. het ontwerp van de omgeving van de grot bepaald. Tijdens de buitendag hebben de verenigingen gewerkt aan het onderhoud van de grot en zij zullen in de toekomst zorg blijven dragen voor het erfgoed.

#### 2.4.4 Opwaarderen Kerkhof Laak, Houthalen-Helchteren

Effecten behaald:

- Participatie. Voor de opwaardering van het kerkhof van Laak werkt de IOED samen met tal van partners (kerkfabriek, gemeentebestuur, heemkundige kring, RLLK, omwonenden, CC Casino, ...). Voor dit project is een participatiemoment georganiseerd om mee de visie rond de opwaardering van het kerkhof vorm te geven. Participanten hebben een rondleiding gekregen en konden meedenken over de invulling. Deze informatie is meegenomen in het nieuwe ontwerp voor het kerkhof.
- Draagvlakverbreding. Dankzij dit participatiemoment werden nieuwe doelgroepen aangesproken en de welwillendheid gecreëerd om zorg te dragen voor het erfgoed in de gemeente.
- Geïntegreerd. Het project raakt aan toerisme, natuur en cultuur waarbij de omgeving van het kerkje aantrekkelijk wordt gemaakt voor wandelaars en bezoekers van het cultureel centrum.

#### 2.4.5 Belevingsroute Panovensite, Halen

Effecten behaald:

- Geïntegreerd. In het project is de onroerenderfgoedzorg afgestemd op recreatie en biodiversiteit in het omliggende park.
- Integraal. In het project wordt naast het onroerend erfgoed gewerkt aan immaterieel erfgoed waarin de verhalen van de fabrieksarbeiders worden geïntegreerd in de erfgoedroute. Daarnaast wordt ingezet op de verbetering van de biodiversiteit in het park rondom de panoven.
- Participatie. Samen met gemeente, dorpsraad, Chiro, imkervereniging, petanqueclub, visvereniging en de heemkundige kring wordt gewerkt aan de opwaardering van het park. Er worden diverse participatieve sessies georganiseerd waarin samen met de betrokkenen het ontwerp van het omliggende

park wordt gemaakt. Voor de erfgoedroute is een werkgroep opgericht waarin de mensen met kennis van het verleden van de panoven samen de inhoud van de route uitwerken.

#### 2.4.6 Restauratie Kapel Kwalaak, Houthalen-Helchteren

De restauratie van de kapel is uitgesteld tot het moment dat de gemeente eigenaar is van de kapel.

Effecten behaald

- Participatie: -
- Draagvlakverbreding. -

#### 2.4.7 Natuurinrichtingsproject schans Gerhees (Tessenderlo-Ham)

Effecten behaald: zie 2.3.8.

#### 2.4.8 Acties rond urnenveld Dorperheide (Bocholt)

Effecten behaald:

- Draagvlakverbreding. De acties stimuleren kinderen om zorg te dragen voor het archeologisch erfgoed van Bocholt.
- Participatie. Bij de acties zijn vrijwilligers, kinderen en erfgoedgemeenschappen betrokken.

## **SD2: In het heden beleven**

### **OD2.5: Verbreding draagvlak via erfgoedambassadeurs en vrijwilligers**

Actie	Aard	Timing	Effect(en)	OEG
2.5.1 Acties rond urnenveld Dorperheide (Bocholt)	Specifiek	Doorlopend	Draagvlakverbreding Participatie Kies een item.	<input type="checkbox"/>
2.5.2 Demonstraties Heggen Leggen	Specifiek	Eerste helft 2025	Draagvlakverbreding Participatie Kies een item.	<input type="checkbox"/>

### *Evaluatie*

#### 2.5.1 Educatieve ontsluiting Dorperheide (Bocholt)

Effecten behaald:

- Draagvlakverbreding. Dankzij de activiteit is het urnenveld geadopteerd door de basisschool en draagt het zesde leerjaar zorg voor de site. De leerlingen nemen hun familie en kennissen mee naar het urnenveld tijdens de Archeologiedagen waardoor het draagvlak groeit. De erfgoedambassadeurs van de heemkring van Kaulille organiseren de activiteit.
- Participatie. Diverse partners zijn betrokken bij het project. Leerlingen werken actief aan het erfgoed door zelf urnen te maken en bakken. Ook de heemkring en school zijn betrokken bij dit project en worden ondersteund door de IOED en gemeente waar nodig, bijvoorbeeld in communicatie en logistiek.

#### 2.5.2 Demonstraties heggenleggen

Effecten behaald:

- Draagvlakverbreding. De activiteit betreft mensen bij het ambacht verbonden met het landschappelijk erfgoed van de gelegde heg. Bij het aanleren van de techniek wordt ook aandacht besteed aan de heggen als erfgoed. Door burgers te betrekken wordt draagvlak gecreëerd.
- Participatie. Mensen participeren bij het leggen van heggen op openbare domeinen in hun buurt.

## SD2: In het heden beleven

### OD2.6: Blijven uitbouwen van consultatienetwerk

Actie	Aard	Timing	Effect(en)	OEG
2.6.1 Uitbreiding netwerk vrijwilligers	Generiek	Doorlopend	Netwerk OE- verenigingen Kies een item.	<input type="checkbox"/>
2.6.2 Uitbreiden consultatienetwerk	Generiek	Doorlopend	Netwerk OE-actoren Kies een item.	<input type="checkbox"/>

#### *Evaluatie*

##### 2.6.1 Uitbreiding erfgoedambassadeursnetwerk

In alle acties en projecten van de IOED wordt geprobeerd om het netwerk van erfgoedambassadeurs uit te breiden. Er is zoveel mogelijk gewerkt met heemkundige kringen en gepoogd om hen een ambassadeursrol te geven waarin zij zelf de acties en projecten dragen. Er zijn kennismakings- en/of overlegmomenten met erfgoedverenigingen georganiseerd.

Effecten behaald:

- Netwerk. Het erfgoedambassadeursnetwerk van de IOED is uitgebreid door de banden met de heemkringen te verstevigen en hen bekend te maken met het concept van de ambassadeurs.
- OE-vereniging. Bij alle acties en projecten zijn de desbetreffende heemkringen betrokken.

##### 2.6.2 Uitbreiden consultatienetwerk

Effecten behaald:

- Netwerk. Het consultatienetwerk van de IOED is uitgebreid o.a. door de banden met archeologische bureaus en heemkringen te verstevigen en hen meer bekend te maken met de IOED.
- OE-actoren. De IOED houdt via het netwerk een vinger aan de pols bij de diverse erfgoedactoren in het werkingsgebied en kan rekening houden met de noden van eigenaren, archeologen, gemeenten e.d.

## SD3: Voor de toekomst bewaren

### OD3.1: Herstel, restauratie en duurzaam beheer van onroerend erfgoed

Actie	Aard	Timing	Effect(en)			OEG
3.1.1 Stimuleren aansluiting MoWa	Generiek	Ad hoc	Voorbeeldfunctie	Integraal	Gezamenlijk	<input type="checkbox"/>
3.1.2 Ondersteuning bij beheersplannen	Generiek	Ad hoc	Kenniscentrum	Expertise	Kies een item.	<input type="checkbox"/>
3.1.3 Opwaardering en ontsluiting kapel Klitsberg (Beringen)	Specifiek	Eerste helft 2025	Integraal	OE-verenigingen	Kies een item.	<input type="checkbox"/>
3.1.4 Restauratie Antoniuskapel (Leopoldsburg)	Specifiek	Eerste helft 2025	Integraal	Draagvlakverbreding	Participatie	<input type="checkbox"/>
3.1.5 Lourdesgrot Schom (Heusden-Zolder)	Specifiek	Eerste helft 2025	Geïntegreerd	Participatie	Kies een item.	<input type="checkbox"/>
3.1.6 Opwaardering kerkhof Laak (Houthalen-Helchteren)	Specifiek	Eerste helft 2025	Geïntegreerd	Participatie	Draagvlakverbreding	<input type="checkbox"/>
3.1.7 Restauratie Kapel Kwalaak (Houthalen-Helchteren)	Specifiek	Eerste helft 2025	OE-verenigingen	Participatie	Draagvlakverbreding	<input type="checkbox"/>
3.1.8 Natuurinrichtingsproject schans Gerhees (Tessenderlo-Ham)	Specifiek	2025-2027	Geïntegreerd	Integraal	Participatie	<input type="checkbox"/>

3.1.9 Opwaardering WOII sites	Specifiek	2025	Geïntegreerd	Interdisciplinair	OE-verenigingen	
<p><i>Evaluatie</i></p> <p>3.1.1 Stimuleren aansluiting collectief lidmaatschap bij Monumentenwacht De IOED blijft gemeenten stimuleren om collectief aan te aansluiting bij Monumentenwacht.</p> <p>Effecten behaald:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Voorbeeldfunctie. Gemeenten hebben een voorbeeldfunctie naar hun inwoners. Door de gemeentelijke eigendommen collectief aan te sluiten bij Monumentenwacht geven zij het goede voorbeeld om het erfgoed te beschermen.</li> <li>• Integraal.</li> <li>• Gezamenlijk. De IOED werkt met de gemeenten aan een gezamenlijk plan van aanpak waarin de collectieve aansluiten een onderdeel is.</li> </ul> <p>3.1.2 Ondersteuning bij beheersplannen De IOED is in 2025 niet betrokken geweest bij het opstellen van beheersplannen. Naar gemeenten en inwoners zal duidelijker gecommuniceerd moeten worden dat de IOED benaderd kan worden voor advies.</p> <p>Effect behaald: -</p> <p>3.1.3 Opwaardering en ontsluiting kapel Klitsberg (Beringen)</p> <p>Effect behaald:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Integraal. In het project is gewerkt aan het behoud van de kapel maar ook aan de omgeving.</li> <li>• OE-verenigingen. In het project is samengewerkt met de heemkundige kring van Paal.</li> </ul> <p>3.1.4 Restauratie Antoniuskapel (Leopoldsburg)</p> <p>Effect behaald:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Integraal.</li> </ul>						

- Draagvlakverbreding. Het draagvlak voor het behoud van de kapel is vergroot door de participatieve aanpak en het peter-meterschap dat de school op zich heeft genomen.
- Participatie.

#### 3.1.5 Lourdesgrot Schom (Heusden-Zolder)

Effecten behaald:

- Geïntegreerd.
- Participatie.

#### 3.1.6 Opwaardering kerkhof Laak (Houthalen-Helchteren)

Effecten behaald:

- Geïntegreerd. Bij de vergroening en restauratie van het kerkhof van Laak is naast onroerend erfgoed aan het landschap en de biodiversiteit gewerkt. Er wordt een monitoring uitgezet waarbij wordt gekeken naar succesvolle aanplant voor de typische bodem van een kerkhof in de Kempen.
- Participatie.
- Draagvlakverbreding.

#### 3.1.7 Restauratie Kapel Kwalaak, Houthalen-Helchteren (zie detailbeschrijving in bijlage)

De restauratie van de kapel is uitgesteld tot het moment dat de gemeente eigenaar is van de kapel.

Effect behaald: -

#### 3.1.8 Natuurinrichtingsproject schans Gerhees (Tessenderlo-Ham)

Effect behaald:

- Geïntegreerd.
- Integraal.

## SD3: Voor de toekomst bewaren

### OD3.2: Herbestemming van onroerend erfgoed

Actie	Aard	Timing	Effect(en)	OEG
3.2.1 Ondersteuning in herbestemmingsprojecten	Generiek	Ad hoc	Kenniscentrum Kies een item. Kies een item.	<input type="checkbox"/>
3.2.1 Herbestemmingstraject Sint-Lambertuskerk (Ham)	Specifiek	2025	Kenniscentrum Kies een item. Kies een item.	<input type="checkbox"/>

#### *Evaluatie*

##### 3.2.1 Ondersteuning bij herbestemmingsprojecten

De IOED adviseert de gemeenten bij het actualiseren van de kerkenbeleidsplannen en de diverse herbestemmingen die hierin zijn opgenomen. Ook in het vervolgetraject wanneer de herbestemmingen worden gerealiseerd zal de IOED betrokken worden.

Effect behaald:

- Kenniscentrum. De IOED wordt gezien als kenniscentrum en adviseert bij herbestemmingsprojecten.

##### 3.2.2 Herbestemmingsproject Sint-Lambertuskerk (Ham)

De IOED adviseert de gemeente Tessenderlo-Ham in een traject voor de herbestemming van de Sint Lambertuskerk in Kwaadmechelen waarbij het moderne schip wordt omgevormd naar een ruïne met vergroend binnenplein. Hierbij heeft de IOED o.a. het Platform Toekomst Parochiekerken betrokken.

Effect behaald:

- Kenniscentrum. De IOED wordt gezien als kenniscentrum en adviseert bij herbestemmingsprojecten.

## SD3: Voor de toekomst bewaren

### OD3.3: Afstemming en integratie van onroerend erfgoed binnen andere beleidsdomeinen

Actie	Aard	Timing	Effect(en)			OEG
3.3.1 Integratie onroerend erfgoed binnen multifunctionele streekwerking	Specifiek	Doorlopend	Integraal	Interdisciplinair	Kies een item.	<input type="checkbox"/>
3.3.2 WOII-project	Specifiek	Doorlopend	Geïntegreerd	Gezamenlijk	Kies een item.	<input type="checkbox"/>
3.3.3 Opwaardering Panoven Park onder de Pannen (Halen)	Specifiek	2025-2027	Geïntegreerd	Integraal	Participatie	<input type="checkbox"/>
3.3.4 Natuurinrichtingsproject schans Gerhees (Tessendero-Ham)	Specifiek	2025-2027	Geïntegreerd	Interdisciplinair	Kies een item.	<input type="checkbox"/>

## *Evaluatie*

### 3.3.1 Integratie onroerend erfgoed binnen multifunctionele streekwerking

De integratie in streekwerking verloopt voor de Wijers via de werkgroep Erfgoed in de Wijers. Voor de overige streken is geen werking.

Effecten behaald:

- Integraal. Het project is gericht op onderzoek naar en ontsluiting van onroerend erfgoed in de streek van de Wijers in zowel monumenten, archeologisch als landschappelijk erfgoed.
- Interdisciplinair. De werkgroep Erfgoed in de Wijers en IOED werken samen aan het onderzoeken en ontsluiten van bouwkundig, landschappelijk en archeologisch erfgoed.

### 3.3.2 WOII-project

Effecten behaald:

- Geïntegreerd. Het project heeft naast onroerend erfgoed betrekking op cultuur.
- Gezamenlijk. De gemeenten werken samen met de IOED een gezamenlijk plan uit voor het onderhoud en gebruik van WOII-relicten.

### 3.3.3 Opwaardering Panoven Park onder de Pannen (Halen)

Effecten behaald:

- Geïntegreerd. Het project heeft naast onroerend erfgoed betrekking op cultuur en jeugd.
- Integraal.
- Participatie.

### 3.3.4 Natuurinrichtingsproject schans Gerhees

Effecten behaald:

- Geïntegreerd. Het project heeft naast onroerend erfgoed betrekking op natuur en landschap.
- Interdisciplinair. Het project omvat het geheel van archeologie, monumenten en cultuurhistorische landschappen.

## SD4: De IOED draagt bij aan de duurzame ontwikkeling van onroerend erfgoed en brengt de noden van de lokale besturen in kaart

### OD4.1: Loketfunctie

Actie	Aard	Timing	Effect(en)			OEG
4.1.1 Organiseren van netwerkmoment Limburg	Specifiek	Najaar 2025	Netwerk	Kies een item.	Kies een item.	<input type="checkbox"/>
4.1.2 Gemeenten, erfgoedactoren en particulieren bewust maken en doorverwijzen instrumentarium	Generiek	Doorlopend	Kenniscentrum	Kies een item.	Kies een item.	<input type="checkbox"/>
4.1.3 Overleg met gemeenten om in te spelen op lokale noden/vragen m.b.t. OE	Generiek	Doorlopend	Gezamenlijk	Kies een item.	Kies een item.	<input type="checkbox"/>
4.1.4 Loketfunctie m.b.t. omgeving (vergunningen, sloopaanvragen, ...)	Generiek	Doorlopend	Kenniscentrum	Kies een item.	Kies een item.	<input type="checkbox"/>

#### *Evaluatie*

##### 4.1.1 Limburgs Erfgoedmoment

Het Erfgoedmoment is in 2025 georganiseerd met de IOED Lage Kempen als trekker op de site van O.C. Sint-Ferdinand waar ook ons kantoor is gevestigd.

Effecten behaald:

- Netwerk.

#### 4.1.2 Gemeenten, erfgoedactoren en particulieren bewust maken en doorverwijzen instrumentarium

De IOED adviseert gemeenten, erfgoedactoren en particulieren doorlopend en verwijzen hen indien nodig door.

Effect behaald:

- Kenniscentrum. De IOED is een kenniscentrum en kan adviseren en doorverwijzen.

#### 4.1.3 Overleg met gemeenten om in te spelen op lokale noden/vragen m.b.t. OE

De IOED organiseert twee keer in het jaar voorafgaande aan de raad van bestuur met iedere gemeente een overleg. Hierbij worden de diverse diensten die te maken hebben met onroerend erfgoed uitgenodigd. De agenda verschilt per gemeente en wordt samengesteld op basis van de lokale noden en vragen. De IOED verzamelt lokale noden en vragen binnen het erfgoedveld bij diverse andere overleggen en contactmomenten. De input vanuit het overleg met de gemeenten wordt gebruikt om het beleidsplan bij te sturen.

Effect behaald:

- Gezamenlijk. De tien gemeenten werken samen met de IOED aan een gezamenlijk beleidsplan waarin ruimte is voor de lokale noden en vragen.

#### 4.1.4 Loketfunctie m.b.t. omgeving (vergunningen, sloopaanvragen, ...).

In 2024-2025 is de adviesverlening van de IOED uitgebouwd en beter bekend gemaakt bij de gemeenten. Voor het merendeel van de gemeente is een samenwerking opgezet met de stedenbouwkundige diensten. De IOED is opgenomen als adviesinstantie in het Omgevingsloket en kan zo benaderd worden door gemeenten bij vergunningstrajecten. In de toekomst streeft de IOED ernaar om ook bij inwoners het eerste aanspreekpunt te zijn zodat al in de planningsfase meegekeken kan worden bij de plannen voor het erfgoed en eventueel bijgestuurd.

Effect behaald:

- Kenniscentrum. De IOED is een kenniscentrum en kan adviseren en doorverwijzen.

## SD4: De IOED draagt bij aan de duurzame ontwikkeling van onroerend erfgoed en brengt de noden van de lokale besturen in kaart

### OD4.2: Adviseren en stimuleren gemeentelijk en Vlaams onroerend erfgoedbeleid

Actie	Aard	Timing	Effect(en)			OEG
4.2.1 Stimuleren gemeenten uitwerken lokaal erfgoedbeleid	Generiek	Doorlopend	Integraal	Gezamenlijk	Kies een item.	<input type="checkbox"/>

#### *Evaluatie*

##### 4.2.1 Stimuleren gemeenten uitwerken lokaal erfgoedbeleid

De IOED volgt het Vlaams onroerend erfgoedbeleid op, communiceert daarover naar de aangesloten gemeenten en adviseert hen op dat vlak. De IOED stimuleert de gemeenten ook tot het uitwerken van een lokaal onroerend erfgoedbeleid door te adviseren, het organiseren van infosessies rond bepaalde thema's en expertendagen om kennis uit te wisselen. Ook vanuit het stimuleren van onze gemeenten tot het collectief aansluiten bij Monumentenwacht verwachten we meer gezamenlijke acties uit te kunnen rollen.

Effecten behaald:

- Integraal.
- Gezamenlijk.

## SD4: De IOED draagt bij aan de duurzame ontwikkeling van onroerend erfgoed en brengt de noden van de lokale besturen in kaart

### OD4.3: Overleg, advies en afstemming met erfgoedactoren

Actie	Aard	Timing	Effect(en)	OEG
4.3.1 Overlegmomenten NOE	Generiek	Doorlopend	Kenniscentrum    Netwerk    Kies een item.	<input type="checkbox"/>
4.3.2 Overlegmomenten erfgoed Limburg	Generiek	2 maal per jaar	Netwerk    Kies een item.    Kies een item.	<input type="checkbox"/>

#### *Evaluatie*

##### 4.3.1 Overlegmomenten Netwerk Onroerend Erfgoed

De IOED neemt deel aan de overlegmomenten van het NOE.

Effecten behaald:

- Kenniscentrum.
- Netwerk.

##### 4.3.2. Overlegmomenten erfgoed Limburg

In 2025 is eenmaal een bijeenkomst georganiseerd voor de Limburgse IOED's en de erfgoeddienst van de Provincie (PCCE). Interessante projecten werden voorgesteld, er is nagedacht over gedeelde problemen en ideeën voor gezamenlijke acties.

Effect behaald:

- Netwerk.

## SD4: De IOED draagt bij aan de duurzame ontwikkeling van onroerend erfgoed en brengt de noden van de lokale besturen in kaart

### OD4.4: Integrale onroerend erfgoedwerking verankeren in regionaal beleid

Actie	Aard	Timing	Effect(en)	OEG
4.4.1 Organiseren infosessie handhaving	Specifiek	Eerste helft 2025	Draagvlakverbreding Kenniscentrum Kies een item.	<input type="checkbox"/>
4.4.2 Organiseren infosessie kerkenbeleidsplan en herbestemming	Specifiek	Tweede helft 2025	Draagvlakverbreding Kenniscentrum Kies een item.	<input type="checkbox"/>
4.4.3 Organiseren Inspiratiedag IOED	Specifiek	Zomer 2025	Expertise Kenniscentrum Kies een item.	<input type="checkbox"/>

#### Evaluatie

##### 4.4.1 Organiseren infosessie handhaving.

De workshop werd georganiseerd tijdens de Inspiratiedag 2024 van de IOED met de aangesloten gemeenten.

Effecten behaald:

- Draagvlakverbreding.
- Kenniscentrum.

##### 4.4.2 Organiseren infosessie kerkenbeleidsplan en herbestemming

De infosessie werd in januari 2025 georganiseerd in Leopoldsborg. Vertegenwoordigd waren het bisdom Hasselt, Platform Toekomst Parochiekerken en PARCUM. Vanuit de kerkfabrieken in ons werkingsgebied waren ca. 60 deelnemers aanwezig.

Effecten behaald:

- Draagvlakverbreding.
- Kenniscentrum.

#### 4.4.3 Organiseren Inspiratiedag IOED

In oktober werd de Inspiratiedag georganiseerd rond het thema funerair erfgoed. Jaarlijks organiseert de IOED een dag rond een van de koepelthema's. Deze thema's zijn aan de hand van de noden bij de gemeenten gedefinieerd. Dit jaar was de locatie Tessenderlo-Ham vanwege het thema en de ontwikkelingen rond de begraafplaats Kolmenveld. Collega's uit gemeenten in heel Vlaanderen (o.a. Leuven, Genk, Diepenbeek) lichtten hun initiatieven toe. Ongeveer 100 bezoekers hebben deelgenomen aan de lezingen en excursie.

Effecten behaald:

- Expertise.
- Kenniscentrum.

## SD4: De IOED draagt bij aan de duurzame ontwikkeling van onroerend erfgoed en brengt de noden van de lokale besturen in kaart

### OD4.5: Onderhouden van kennis en regelgeving van onroerend erfgoed

Actie	Aard	Timing	Effect(en)	OEG
4.5.1 Onderhouden van kennis (opleidingen, studiedagen, workshops)	Generiek	Doorlopend	Expertise Kenniscentrum Kies een item.	<input type="checkbox"/>

#### *Evaluatie*

4.5.1 Onderhouden van kennis (opleidingen, studiedagen, workshops)

Gevolgde opleidingen, studiedagen en workshops:

- Webinars Beleidsplan en Omgevingsanalyse, Agentschap Onroerend Erfgoed
- Opleiding ErfgoedApp, Faro
- Webinar Draagvlak bij bestuur, Optil
- Webinar Archeologieplatform Participatie in de archeologie, Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
- Webinar Agrarisch Erfgoed, Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
- Webinar Limitatieve Lijst, Netwerk Onroerend Erfgoed
- AI Inspiratiedag, Provincie Vlaams-Brabant

Effect behaald:

- Expertise.

- Kenniscentrum.

## SD4: De IOED draagt bij aan de duurzame ontwikkeling van onroerend erfgoed en brengt de noden van de lokale besturen in kaart

### OD4.6: Adviseren aangesloten besturen die erkend willen worden als onroerend erfgoedgemeente

Actie	Aard	Timing	Effect(en)	OEG
4.6.1: Adviseren aangesloten besturen die erkend willen worden als onroerend erfgoedgemeente	Generiek	Ad hoc	Kenniscentrum Kies een item. Kies een item.	<input type="checkbox"/>

#### *Evaluatie*

##### 4.6.1. Adviseren aangesloten besturen die erkend willen worden als onroerend erfgoedgemeente

Geen gemeente heeft de ambitie om OEG te worden.

Effect behaald:

- Kenniscentrum.

## SD4: De IOED draagt bij aan de duurzame ontwikkeling van onroerend erfgoed en brengt de noden van de lokale besturen in kaart

OD4.7: De IOED raadpleegt actief haar klankbordgroep en neemt deze input mee in haar werking

Actie	Aard	Timing	Effect(en)	OEG
4.7.1 Afstemmen werking met noden klankbordgroep	Generiek	Doorlopend	Participatie Kies een item. Kies een item.	<input type="checkbox"/>

### *Evaluatie*

#### 4.7.1. Afstemmen werking met noden klankbordgroep

Het actieplan en de begroting voor 2025 werden goedgekeurd door de Raad van Bestuur en bezorgd aan het Agentschap OE.

Voor intergemeentelijke projecten zoals WOII is een klankbordgroep opgericht.

Effect behaald:

- Participatie.

## DETAILBESCHRIJVING

### **Kapel van Kwalaak, Houthalen-Helchteren**

De Sint-Leonarduskapel van Kwalaak werd opgetrokken ter ere van Sint-Leonardus, patroon van de landbouwers en schutsheilige tegen veeziekten. De kapel is door waterschade vervallen. De kapel is eigendom van de wijkvereniging. De vereniging wil de kapel laten onderhouden. De IOED ondersteunt de vereniging in dit project bij o.a. het aanvragen van een inspectie van Monumentenwacht, het formuleren van een visie en project, het schrijven van een subsidieaanvraag bij de provincie en het opzetten van een sponsoractie.

### **Urnenveld Dorperheide, Bocholt**

Leerlingen van het vijfde leerjaar krijgen een rondleiding door de erfgoedambassadeurs op het urnenveld Dorperheide. Ze brachten ook een bezoek aan de artefacten (urnen en sieraden) die op deze archeologische site werden gevonden. Nadien gaan ze in een workshop zelf aan de slag met een lokale keramiste om een urn te creëren (van vormen tot bakken in een open pit fire). Op het slotmoment geven de leerlingen een woordje uitleg over de site en plaatsen ze de zelfgemaakte urnen op het terrein. Zo vormen ze een outdoor tentoonstelling die het hele weekend te bezichtigen is. Ze verwijzen op deze manier naar de vroegere betekenis en het verhaal van deze unieke plek. Daarnaast voorzien de erfgoedambassadeurs ook nog een avondprogramma met een lezing rond rituelen en een performance op het urnenveld. Het volledige traject gebeurde in samenwerking met vrijwilligers. Het project wordt - getrokken door vrijwilligers en jaarlijks verder gezet met financiële ondersteuning van de gemeente (2022-2025).

### **Schans van Gerhees, Tessenderlo-Ham**

De schans van Gerhees kreeg in 2014 een erfgoedpremie toegekend en stond tot 2022 op de wachtlijst. In 2022 kreeg de gemeente de subsidie uitbetaald. Er werd een werkgroep opgericht (waar de IOED en RLLK deel van uitmaken) om dit project op te starten. Een deel van het project werd destijds uitgevoerd via de VLM (Landinrichtingsproject) voornamelijk de recreatieve zaken werden hiermee in orde gebracht (infoborden, wandelpadjes, fietsrustpunt, zichtpunt op schans, vlonderpad en fietspad). De effectieve restauratie van het schanslichaam gaat plaatsvinden. De werkgroep, waar ook het Agentschap OE afdeling Limburg deel van uitmaakt zal aan de slag gaan om het project tot een goed einde te brengen. De IOED/RLLK geven hier advies in en zullen een deel van de werken begeleiden.

### **Kerkhof Laak, Houthalen-Helchteren**

Samen met de gemeente Houthalen-Helchteren, de kerkfabriek en heemkundige kring De Klonkviool werkt het Regionaal Landschap en de Intergemeentelijke Onroerend Erfgoeddienst Lage Kempen aan de opwaardering van het kerkhofje van Laak. We willen er een groenere ontmoetingsplek, om zo ook het beschermde kerkje meer tot zijn recht te laten komen, maken voor de buurt en de inwoners van Houthalen-Helchteren. In 2022 organiseerden we een participatiemoment voor alle buurtbewoners en geïnteresseerden. Met deze resultaten zijn we aan de slag gegaan om tot een mooie visie te komen voor de opwaardering van het historische kerkhof. Er werd een inspectierapport van het historisch kerkhof door Monumentenwacht opgemaakt.

Op het kerkhof worden diverse zones aangelegd met verschillende planten. Tegelijk met het nieuwe ontwerp worden ook de graftekens gestabiliseerd en onderhouden. De vergroening betreft een pilootproject waarin op kleinschalige wijze de meest geschikte beplanting gezocht wordt. In de toekomst zal het kerkhof een definitief ontwerp krijgen dat past binnen de grotere omgeving van de nieuwe Noord-Zuid. Het ontwerp grijpt terug op het typische dorpskerkhof van voor de 20e eeuw met een meer natuurlijk ogende omgeving.

### **Erfgoed in de Wijers**

‘Erfgoed in de Wijers’ is een overleggroep om te kijken hoe het Erfgoed in De Wijers in kaart kan worden gebracht (luik inventarisatie) en ‘beschermde’ (mogelijk als erfgoedlandschap, maar niet als monument of dorpsgezicht) en de toeristische ontsluiting (luik ontsluiting) via bestaande wandel- en fietsroutes, podcasts, QR-codes, ErfgoedApp,...

In 2024 is een studie uitgevoerd naar de invloed van kasteeldomeinen en abdijen op het landschap van de Wijers. Uit het archiefonderzoek zijn diverse geschriften en kaarten gekomen. De resultaten worden verwerkt in enkele luisterverhalen die op locatie in de Wijers kunnen worden beluisterd met de ErfgoedApp. In een vervolgtraject zullen thematisch delen van het erfgoed van de Wijers worden bestudeerd en verwerkt in de app.

## WOII-project

Het project kan beschouwd worden als een soort spin-off van Onder De Radar, waarbij de gemeente Lummen in samenwerking met Regionaal Landschap Lage Kempen de schuttersputten en loopgraven aan de Geneikenstraat opnieuw zichtbaar heeft gemaakt en ontsloten met een doorkijk infopaneel. Deze actie leidde vervolgens tot animo bij de andere gemeenten uit het werkingsgebied van IOED Lage Kempen om samen aan de slag te gaan met andere WOII-relicten zoals bunkers en loopgraven. Na een verkennend onderzoek in de deelnemende gemeenten rond welke sites hiervoor in aanmerking komen werd er een startoverleg georganiseerd. Hier werd voorgesteld om het nieuwe belevingsmuseum 'Liberation Garden' in Leopoldsburg als kapstok te gebruiken om alle sites aan te hangen. Verder werd er ook afgesproken dat het belangrijk is om deze verschillende relicten met elkaar te verbinden en op uniforme wijze in een herkenbare huisstijl te ontsluiten, maar het wel belangrijk is dat elke gemeente nog steeds hierin zijn eigen accenten kan leggen.

In 2024 is in een overkoepelend project een huisstijl ontwikkeld voor de Oosthoek. Het betreft een icoon, lay-out voor de infoborden en drager. Deze stijl is ontwikkeld door de IOED en kan in elke gemeente in Limburg worden toegepast en matchen met streekwerking of gemeentelijke lay-out.

In 2025 is gewerkt aan het ontsluiten van enkele relicten uit de Tweede Wereldoorlog op de Teut in Zonhoven. De hoefijzervormige kuilen zijn vermoedelijk posities van tanks geweest. Uit onderzoek van de heemkring van Zonhoven is gebleken dat op de heuvel een commandopost heeft gestaan die onderdeel was van de Kammhuberlinie. Deze verdedigingslinie van radarposten, luchtafweer en vliegvelden beschermde Duitsland tegen vijandige vliegtuigen. De geschiedenis wordt op locatie ontsloten door middel van de ErfgoedApp. Hierin zijn luisterverhalen verwerkt en kan met Augmented Reality gekeken worden naar de omgeving ten tijde van de oorlog.

## **Heggen Leggen**

Leaderproject Heggen leggen via PDPO III. Project werd opgestart in november 2020 en loopt af in juni 2023. Het heeft tot doel de techniek van het heggen leggen bekend te maken bij een groot publiek d.m.v. demo's en een symposium.

Daarnaast is het ook de bedoeling ervoor dat zorgen dat het leggen van heggen opnieuw wordt toegepast in de regio door via workshops, een platform voor kennisdeling (vraag-en-aanbod), instructiefilmpjes en een handleiding vrijwilligers en professionals de techniek aan te leren en te laten toepassen. Ook zullen er daarom op verschillende locaties in Bocholt, Hamont-Achel en Pelt hagen worden aangeplant die over enkele jaren gelegd kunnen worden. Deze acties dragen eraan bij dat het historische landschap in onze regio wordt hersteld.

De IOED is partner in het project van het CAG rond ICE en duurzaamheid. CAG en Kenniscentrum Immaterieel Erfgoed Nederland slaan de handen in elkaar om immaterieel erfgoed van water en land als hefboom voor ecologische duurzaamheid te inventariseren, onderzoeken en stimuleren voor uitdagingen als waterbeheer, behoud van biodiversiteit en van bodemvruchtbaarheid. Heggen leggen en vlechten is onderwerp binnen het thema 'behoud van biodiversiteit', dat in 2023 zal worden opgestart.

De IOED maakt ook in andere acties en projecten de reflex om het heggen leggen waar dit past naar boven te brengen. Zo laten we bijvoorbeeld de haag aan de pastorietaan van Ham groeien om deze binnen enkele jaren te gaan leggen (de techniek om een haag ondoordringbaar te maken past in het verhaal van de pastorie die werd aangelegd met een schietgat en een gracht ter bescherming in woelige tijden). Ook hebben we bijvoorbeeld aan het Chinees Paviljoen van Leopoldsburch opnieuw een vlechthaag aangeplant, zoals deze hier vroeger aanwezig was.

## **Lourdesgrot Schomstraat, Heusden-Zolder**

Met de inventarisatie van kapellen in de gemeente bleek dat de Lourdesgrot aan de Schomsstraat in Heusden onderhouden moest worden. De grot is opgericht door de Chiro in 1953. Samen met de huidige Chiro is een project uitgewerkt voor het onderhoud van de grot en de ontsluiting van de geschiedenis.

### **Park onder de Pannen, Halen**

Het Domein Panoven in Loksbergen, Halen, is een cultuurhistorisch domein, waar we tot op vandaag de restanten van een oude dakpannenfabriek vinden. Deze fabriek werd gesticht in 1877, maar al vanaf de 15e eeuw was Loksbergen bekend om zijn kleiprodukten. In 1954 stopte de productie. De verlaten fabriek werd meer dan 20 jaar lang als stortplaats gebruikt. In 1995 werd het gebouw beschermd en deels gerestaureerd.

We maken de lokale traditie van het tegel- en pannenbakken zichtbaar en beleefbaar. De buitengewoon goed bewaarde pannenfabriek is één van de laatste resterende getuigen van deze lokale economie. Door het verleden op een moderne en interactieve manier te presenteren en storytelling in te zetten, laten we de inwoners, kinderen en bezoekers ontdekken hoe het verleden van hun streek doorwerkt in het heden. De informatiepanelen in combinatie met de app zullen ook een integraal onderdeel zijn van het educatieve pakket dat wordt ontwikkeld.

### **Kapel Klitsberg, Beringen**

De paalkapel is opgericht in 1814 uit dankbaarheid voor de genezing van een veeziekte en is gewijd aan O.L.V. van de Mystieke Roos. Mensen bezochten de kapel om hun vee en stal te vrijwaren van ziekten. De locatie op de Klitsberg is een plaats waar veeroutes liepen. Samen met de nieuwe eigenaar is op basis van een inspectie van Monumentenwacht een subsidie aangevraagd voor het onderhoud van de kapel. De historie van de kapel zal worden ontsloten op een infobord. De opening van de nieuwe kapel met de buurt staat gepland in mei 2025.

### **Antoniuskapel, Leopoldsburg**

Wederom vloeit vanuit de inventarisatie van kapellen een restauratie voort namelijk van de Antoniuskapel in Leopoldsburg. De huidige kapel is een vervanging van een oude pijlerkapel opgericht in 1898 door het echtpaar Pierssens-Van Nieuwenhuysse nadat hun kinderen Marie en Henri vroeg overlijden. Het devote echtpaar richt een kapel op voor de heilige Antonius van Padua op hun domein. Hun derde kind Marie-Louise komt gezond en wel ter wereld. De oude kapel werd omgeven door een haag. Het intieme plekje werd gebruikt om afspraakjes te maken.

In de jaren 1960 is de kapel verplaatst bij het asfalteren van de wegen. De kapel werd gebruikt om te bidden, troost te zoeken en nog steeds om afspraakjes te maken.

Samen met de buurtbewoners en aangrenzende school is een participatief project opgezet om de kapel een nieuwe invulling te geven. De herinneringen van buurtbewoners van de oude kapel zijn verwerkt in het nieuwe ontwerp van kapel en omgeving. De school zal tijdens een buitendag werken uitvoeren aan de kapel met het vierde leerjaar in het kader van hun leerdoelen met betrekking tot lokaal erfgoed. De klas zal de kapel adopteren en het jaarlijks onderhoud voorzien.